IV МІЖНАРОДНА МОЛОДІЖНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ПЛАТОН МЕНІ ДРУГ, АЛЕ ІСТИНА ДОРОЖЧА»: досвіди і дискурси вразливості, стійкості та відновлення на шляху до інклюзивного суспільства

27 березня 2026 року

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Сучавський університет імені Штефана чел Маре
Філологічний факультет
Факультет іноземних мов
Факультет історії, політології та міжнародних відносин
Факультет літератури та комунікаційних наук
Рада молодих вчених Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів
і молодих учених філологічного факультету

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної молодіжної конференції

«Платон мені друг, але істина дорожча»: досвіди і дискурси вразливості, стійкості та відновлення на шляху до інклюзивного суспільства

27 березня 2026 року

ЧЕРНІВЦІ
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2026

УДК 167/168:7/9](082)
П 375

Рекомендовано до друку Вченою радою
філологічного факультету
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(протокол №6 від 14 травня 2025 року)

П 375 **«Платон мені друг, але істина дорожча»**: досвіди і дискурси вразливості, стійкості та відновлення на шляху до інклюзивного суспільства: зб. матеріалів IV Міжнародної молодіжної конференції (27 березня 2026 року, м. Чернівці). За заг. ред. Тичініної А., Горохолінської І., Калинич К., Христана Н., Цівінської Ю., Руснака І. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2026. 266 с.

ISBN 978-617-8703-93-6

У Збірнику представлені результати теоретичних і практичних досліджень у галузі сучасної гуманітаристики: філософії, літературознавства, лінгвістики, релігієзнавства, богослов'я, культурології, історії.

Для науковців, докторантів, аспірантів, студентів гуманітарних спеціальностей.

ISBN 978-617-8703-93-6 УДК 167/168:7/9](082)

** За якість і достовірність результатів дослідження*
відповідальність несуть автори

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2026

ІСТОРИЧНЕ ПІДҐРУНТЯ, РОЛЬ ТА ІДЕНТИЧНІСТЬ ХРИСТИЯНСЬКОГО ДУШПАСТИРСТВА В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я

Анатолій Марчук
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)
marchuk.anatolii@chnu.edu.ua

Олександр Марчук
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)
o.marchuk@chnu.edu.ua

Витоки християнського душпастирства нерозривно пов'язані з Ісусом Христом, Який у євангельському свідченні постає не лише як Учитель і Спаситель, але й як першообраз Цілителя людини в її триєдності: духовній, душевній і тілесній. Його служіння розкриває глибоко інтегральний підхід до людини. Через проповідь, милосердя, співстраждання та зцілення Христос торкається найглибших ран людського існування – гріха, а, відтак, й страждання, самотності й відчуження.

У цьому контексті душпастирство постає не просто як форма релігійного супроводу, але як продовження Христової місії зцілення та відновлення людини. Саме тому християнське душпастирство з самого початку носить виразно терапевтичний характер, де слово, присутність і любов стають інструментами глибокого внутрішнього преображення.

Христос постає центральною постаттю не лише богословського осмислення спасіння (в чому закладена змістова суть Його імені «Ісус», щонайменше у подвійній конотаційній перспективі, перспективі не лише рятівній, а й зцілительній), але й практики духовного супроводу, в якій зцілення розуміється як процес відновлення повноти життя у співпричасті з Богом і ближнім.

У сучасних дослідженнях пізньої античності наголошується, що саме християнські аскетичні та монастирські спільноти надали догляду за хворими не лише практичного, а й виразно духовного змісту. Сон Хьон Нам, сучасний дослідник, відомий у сфері християнського душпастирства, духовної опіки та пасторальної психології з Південної Кореї зазначає, що у василіанській традиції «діла милосердя подвижників» були «невід'ємною умовою досягнення християнської досконалості», а співчуття до хворого розглядалося як шлях очищення душі та духовного вдосконалення. Таким чином, допомога недужому в християнській традиції від початку мислилася не як факультативна благодійність, а як форма аскетичного й церковного служіння [7].

Особливо важливим для історії християнської опіки над хворими є приклад святителя Василія Великого. У своїх дослідженнях Сон Хьон Нам зазначає, що богословське вчення Василія стало «фундаментальним чин-

ником формування й розвитку лікарняної духовності в добу християнської пізньої античності» [7]. Це дозволяє інтерпретувати василіанську традицію, пов'язану з духовною спадщиною Василія Великого, не лише як форму ранньої благодійності, але як один із ключових етапів у становленні християнського розуміння лікарняного служіння. У цьому контексті історичні витоки душпастирства в системі охорони здоров'я доцільно розглядати крізь призму інтеграції трьох взаємопов'язаних складових: опіки над тілесним стражданням, духовного супроводу та визнання гідності хворого як такої, що випливає з його богоподібності. Відтак уже в патристичну добу формується одна з визначальних рис християнського підходу до хвороби: недужий сприймається не як носій лише фізичної патології, а як цілісна особа, гідна турботи, співстраждання й духовного супроводу [5].

У XX столітті ця традиція набуває нової форми через розвиток клінічного душпастирства і клінічної душпастирської освіти. Вирішальне значення тут мала спадщина Антона Т. Бойзена, який наполягав на потребі читати «живі людські документи», тобто реальні історії людського страждання, кризи, провини, надії й пошуку сенсу, а не обмежувати богословську підготовку лише книжним знанням [4]. Класичне пастирське богослов'я Сьюарда Гілтнера окреслило фундаментальні функції пастирської опіки: зцілення, підтримку та супровід [6]. Саме ця тріада стала важливою для подальшого розуміння душпастирства в медичному середовищі, адже йдеться не лише про виконання релігійного обряду, а про супровід людини в ситуації вразливості, втрати, екзистенційної дезорієнтації та тілесного страждання [4; 6].

Для українського контексту ця проблематика має ще й виразний інституційний вимір. У працях С. Убогова, А. Нагірняка, С. Дмитрієва, О. Брацюнь та М. Васіна акцентовано, що душпастирська опіка в системі охорони здоров'я в Україні тривалий час розвивалася переважно завдяки ініціативам релігійних спільнот, тоді як її повноцінне функціонування потребувало законодавчого врегулювання [2; 3]. Сучасні українські дослідження, зокрема праця Е. Бистрицької та Л. Костюк, показують, що нині медичне капеланство переходить від етапу ситуативної присутності до інституціалізації, а досвід військового і пенітенціарного капеланства став важливою основою для цього процесу [1].

Отже, історичний розвиток християнського душпастирства у сфері охорони здоров'я дає підстави розглядати його не тільки як зовнішній чи факультативний додаток до медичної практики, а як структурно вкорінений вияв християнської антропології та етики милосердя. У сучасному медичному дискурсі його функціональне значення виявляється в інтеграції духовного виміру в модель цілісної допомоги пацієнтові, його родині та фахівцям медичної команди. Водночас ідентичність християнського клінічного душпастирства визначається поєднанням церковної традиції, богословської інтерпретації страждання, надії та сенсу з вимогами професійної компетентності й міждисциплінарної взаємодії у сфері охорони здоров'я. У зв'язку з цим подальший розвиток означеної

сфери в Україні потребує не лише належного нормативно-інституційного забезпечення, але й поглибленого богословського, етичного та міждисциплінарного осмислення.

Список використаних джерел

1. Бистрицька Е. В., Костюк Л. В. (2024). Процеси інституалізації медичного капеланства в Україні *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. Т. 35 (74), № 4. С. 8-13.
2. Васін М. С. (2018). Актуальність законодавчого впровадження медичного капеланства в Україні. *Соціологія права*. № 3-4 (26-27). С. 18-24.
3. Убогов С. Г., Нагірняк А. Я., Дмитрієв С. В., Брацюнь О. П. (2016). Законодавчі аспекти запровадження душпастирської опіки в сфері охорони здоров'я України. *Інтегративна антропологія*. № 2 (28). С. 33-37.
4. Boisen A. T. (1936). Exploration of the Inner World: A Study of Mental Disorder and Religious Experience. New York: Harper & Brothers.
5. Drampalos E., Michelongona A., Spyrou G. et al. (2014). The influence of theory on the formation of the infirmary during Late Antiquity. *Journal of Medicine and Life*. Vol. 7, Spec. Iss. 3. P. 26-30.
6. Hiltner S. (1958). Preface to Pastoral Theology. Nashville: Abingdon Press.
7. Nam S. H. (2024). Christian Perfection in Basilian Monastic Hospitals from the Fourth to Sixth Centuries. *Religions*. Vol. 15, no. 7. Art. 793. DOI: 10.3390/rel15070793. URL: https://www.mdpi.com/2077-1444/15/7/793.